

Z A K O N

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TRŽIŠTU KAPITALA

Član 1.

U Zakonu o tržištu kapitala („Službeni glasnik RS”, broj 31/11), u članu 2. tačka 3) posle reči: „finansijski instrumenti” dodaju se reči: „sa rokom dospeća do 12 meseci”.

Član 2.

U članu 12. stav 1. tačka 8) reč: „spajanjem” zamenjuje se rečima: „statusnim promenama”.

Član 3.

U članu 18. stav 3. reči: „člana 14.” zamenjuju se rečima: „člana 21.”.

Član 4.

U članu 37. stav 3. reči: „tri radna dana” zamenjuju se rečima: „pet radnih dana”.

Član 5.

U članu 39. stav 4. reči: „člana 8.” zamenjuju se rečima: „člana 9.”.

U stavu 7. reči: „stava 1.” zamenjuju se rečima: „stava 2.”.

Član 6.

U članu 40. stav 2. briše se.

Stav 3. koji postaje stav 2. menja se i glasi:

„Bez odobrenja Komisije dozvoljeno je izdavaocu da van Republike nudi ili uključuje u sekundarno trgovanje svoje dužničke hartije od vrednosti ili depozitne potvrde koje se odnose na te dužničke hartije od vrednosti.”

Član 7.

U članu 41. stav 1. reči: „Prilikom ponude hartija do vrednosti” zamenjuju se rečima: „Pre ponude hartija od vrednosti”.

Član 8.

U članu 107. posle stava 3. dodaje se novi stav 4, koji glasi:

„Upravni odbor obavlja nadležnosti nadzornog odbora u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva.”

Dosadašnji st. 4, 5, 6. i 7. postaju st. 5, 6, 7. i 8.

Dosadašnji stav 8. briše se.

Član 9.

U članu 133. stav 1. tačka 6) briše se.

Član 10.

U članu 134. stav 1. menja se i glasi:

„Fond za zaštitu investitora (u daljem tekstu: Fond) obavlja delatnost u svrhu zaštite investitora čija su sredstva ili finansijski instrumenti izloženi riziku nemogućnosti ispunjenja dospelih obaveza investicionog društva prema klijentima ili u slučaju stečaja investicionog društva, kreditne institucije ili društva za upravljanje koji obavljaju usluge ili aktivnosti iz odredaba člana 2. tačka 8) podtač. (1), (2), (3), (4), (6) i (7) i tačka 9) podtačka (1) ovog zakona.”

Član 11.

U članu 135. u uvodnoj rečenici reči: „ili u filijalama van Republike” brišu se.

U tački 1) reči: „podtačka (4)” zamenjuju se rečima: „podtač. (1), (2), (3), (4), (6) i (7)”.

U tački 3) reči: „obavlja aktivnosti određene odredbom člana 210. stav 1. ovog zakona, odnosno” brišu se.

Član 12.

U članu 137. stav 1. u tački 3) na kraju tačka se zamenjuje tačkom i zapetom i dodaje se tačka 4), koja glasi:

„4) ostali prihodi.”.

U stavu 3. posle reči: „utvrđene odredbama ovog poglavlja” dodaju se reči: „i pokriće naknade za upravljanje iz člana 138. ovog zakona”.

Posle stava 3. dodaje se novi stav 4, koji glasi:

„Kada sredstva Fonda nisu dovoljna za isplatu potraživanja po osnovu osiguranog iznosa u smislu člana 140. ovog zakona, potrebna sredstva mogu se obezbediti naplatom vanrednog doprinosa čiji iznos u toku jedne godine ne može biti veći od ukupnog redovnog doprinosa za prethodnu godinu.”

Dosadašnji stav 4. postaje stav 5.

Član 13.

Član 138. menja se i glasi:

„Član 138.

Organizator Fonda naplaćuje naknadu za upravljanje Fondom iz sredstava Fonda.

Naknada za upravljanje Fondom može se koristiti za:

1) pokriće troškova nastalih u postupku isplate osiguranih potraživanja klijenata;

2) pokriće troškova nastalih u postupku naplate potraživanja organizatora Fonda iz stečajne mase člana Fonda;

3) troškove u vezi sa ulaganjima sredstava Fonda;

4) troškove zarada zaposlenih kod organizatora Fonda i ostale troškove poslovanja organizatora Fonda vezane za obavljanje delatnosti organizatora Fonda u skladu sa ovim zakonom.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, naknada za upravljanje Fondom može se koristiti i u druge svrhe samo uz prethodnu saglasnost Komisije.

Način utvrđivanja naknade za upravljanje Fondom propisuje Komisija, a bliže uređuje organizator Fonda aktom koji odobrava Komisija.”

Član 14.

U članu 139. stav 1. tačka 1) na kraju tačka i zapeta zamenjuju se rečju: „ili”.

U stavu 2. tačka 1) reči: „u dinarima” brišu se.

Član 15.

Član 141. menja se i glasi:

„Član 141.

Osigurani iznos iz člana 140. stav 1. ovog zakona primenjuje se na ukupna potraživanja klijenta prema jednom članu Fonda, bez obzira na broj i mesto računa, pod uslovom da se takav povraćaj odnosi na novčana sredstva i na finansijske instrumente.

Kada su novčana sredstva i finansijski instrumenti izraženi u stranoj valuti, osigurani iznos se isplaćuje u dinarskoj protivvrednosti.

Organizator Fonda preduzima adekvatne mere kako bi obavestio klijente člana Fonda o sudskoj odluci ili utvrđivanju okolnosti iz člana 139. stav 1. tačka 2) ovog zakona od strane Komisije i, ukoliko klijenti imaju prava na nadoknadu, tu nadoknadu isplaćuje u što kraćem roku.

Klijenti člana Fonda su dužni da podnesu zahtev za isplatu svojih potraživanja prema članu Fonda u roku od 60 dana od dana sudske odluke ili dana utvrđivanja okolnosti iz člana 139. stav 1. tačka 2) ovog zakona, odnosno od dana kada je takva odluka ili utvrđivanje okolnosti objavljeno javnosti.

Izuzetno od stava 4. ovog člana, kada je klijent bio sprečen iz razloga na koje nije mogao da utiče da podnese zahtev za potraživanje u datom roku, rok se može produžiti za još 30 dana.

Fond je dužan da isplati iznos potraživanja u što kraćem roku, a najkasnije u roku od tri meseca od dana utvrđivanja prava na isplatu, odnosno dana utvrđivanja iznosa potraživanja.

Izuzetno od stava 6. ovog člana, Fond može podneti zahtev Komisiji za produženje roka iz tog stava, s tim što Komisija može produžiti rok najviše još za tri meseca.”

Član 16.

U članu 142. posle reči: „odnosno nadoknada” dodaju se reči: „koji se isplaćuju na teret stečajne mase, pre glavne deobe”.

Član 17.

U članu 154. stav 5. briše se.

Član 18.

U članu 181. stav 1. menja se i glasi:

„Ugovorom iz člana 171. ovog zakona investiciono društvo se obavezuje da će kod Centralnog registra otvoriti račun finansijskih instrumenata za klijenta kada investiciono društvo pruža klijentu dodatne usluge iz člana 2. tačka 9) podtačka (1) ovog zakona.”

U stavu 6. reči: „vlasničkom računu” zamenjuju se rečima: „računu hartija od vrednosti”.

Član 19.

U članu 207. stav 1. tačka 9) briše se.

Član 20.

U članu 218. posle stava 6. dodaje se novi stav 7, koji glasi:

„Upravni odbor obavlja nadležnosti nadzornog odbora u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva.”

Dosadašnji st. 7. i 8. postaju st. 8. i 9.

Član 21.

U članu 220. stav 2. menja se i glasi:

„Komisija daje prethodnu saglasnost na statut, pravila poslovanja i pravilnik o tarifi Centralnog registra i sve njihove izmene u roku od 30 dana od dana prijema zahteva, a predloženi akt stupa na snagu po dobijanju saglasnosti Komisije.”

U stavu 6. reči: „st. 1.” zamenjuju se rečima: „st. 2.”.

Član 22.

U članu 238. stav 2. tačka 5) briše se.

Član 23.

U članu 245. stav 3. posle reči: „predstavlja” dodaju se reči: „i zastupa”.

Član 24.

U članu 262. stav 1. tačka 9) podtačka (3) zapeta i reči: „uključujući i lica koja poseduju kvalifikovano učešće, članove uprave i druge zaposlene kod tih lica” brišu se.

U podtački (4) reči: „lica sa kvalifikovanim učešćem, članove uprave i zaposlene u Centralnom registru” zamenjuju se rečima: „u delu poslova koje obavlja u skladu sa ovim zakonom”.

U podtački (6) posle reči: „organizatora Fonda” dodaju se reči: „u delu poslova koje obavlja u skladu sa ovim zakonom”.

Član 25.

Komisija za hartije od vrednosti i Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti uskladiće svoja akta sa ovim zakonom u roku od deset dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 26.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se po isteku 20 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona je sadržan u članu 97. tač. 6. i 7. Ustava Republike Srbije, prema kojem Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, jedinstveno tržište, pravni položaj privrednih subjekata, sistem obavljanja pojedinih privrednih i drugih delatnosti, bankarski i devizni sistem, svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o tržištu kapitala („Službeni glasnik RS”, broj 31/11 - u daljem tekstu: Zakon) stupio je na snagu 17. maja 2011. godine, a počeo sa primenom 17. novembra 2011. godine.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala (u daljem tekstu: Predlog zakona), nastao je kao rezultat analize realnog stanja na finansijskom tržištu, sagledavanja postojećih problema u njegovom brzem razvoju i funkcionisanju, kao i iskazanih potreba njegovih učesnika za određenim izmenama koje treba da doprinesu da se ova oblast uredi na primereniji način.

Kako je 17. novembra 2011. godine počela primena Zakona zainteresovane strane su se u proteklih nekoliko meseci upoznavale sa odredbama novog Zakona. Izmene i dopune Zakona nastale su kao posledica ukazivanja nadležnih institucija koje su ovlašćene za donošenje podzakonskih akata, kao i zainteresovanih strana na pojedine nejasnoće koje bi odredbe novog Zakona mogle da izazovu u praksi.

Izmene i dopune Zakona predstavljaju tehničke ispravke i preciziranja pojedinih zakonskih odredaba koje se odnose na Centralni registar i Komisiju za hartije od vrednosti. Takođe, pojašnjene su odredbe Zakona koje se odnose na Fond za zaštitu investitora, a čija je primena dovela do nedoumica oko tumačenja pojedinih odredaba Zakona.

III. OBJAŠNJENJE PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

U članu 1. dopunjuje se član 2. na način da se precizira šta se smatra instrumentima tržišta novca u smislu roka dospeća ovih finansijskih instrumenata.

U članu 2. izvršeno je preciziranje člana 12. stav 1. tačka 8) u smislu pojašnjenja na šta se sve odnosi pojam spajanja.

U članu 3. izvršena je pravnotehnička korekcija pogrešnih pozivanja u članu 18. Zakona.

U članu 4. kojim se menja član 37. Zakona, produžen je rok za upis i prenos hartija od vrednosti sa tri na pet radnih dana, zbog potreba kontrole dostavljene dokumentacije Centralnom registru.

U članu 5. izvršena je pravnotehnička korekcija pogrešnih pozivanja u članu 39. Zakona.

U članu 6. brisana je odredba stava 2. i pojašnjena je i pojednostavljena odredba dosadašnjeg stava 3. člana 40. Zakona.

U članu 7. izvršeno je preciziranje člana 41. Zakona.

U članu 8. dopunjuje se član 107. Zakona pojašnjenjem koje nadležnosti obavlja Upravni odbor organizatora tržišta u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva. Takođe, izvršeno je brisanje odredbe o broju lica koja zastupaju

organizatora tržišta kako se zastupanje uređuje u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

U članu 9. brisana je tačka 6) u članu 133. stav 1. Zakona s obzirom da se prava, obaveze i odgovornost zaposlenih utvrđuju ugovorom o radu, a na osnovu zakona kojim se uređuju radni odnosi.

U članu 10. dodatno se precizira član 134. Zakona koji utvrđuje u koje svrhe Fond za zaštitu investitora obavlja delatnost, uz taksativno navođenje investicionih usluga koje obavlja član Fonda.

U članu 11. izvršeno je korigovanje člana 135. Zakona uz taksativno navođenje investicionih usluga koje obavlja član Fonda investiciono društvo i brisano je pozivanje na član 210. Zakona u članu 135. stav 1. tačka 3) Zakona, kako bi se izbegle nedoumice kada je društvo za upravljanje obavezno da bude član Fonda, a što je definisano u nastavku odredbe u istoj tački.

U članu 12. kojim se menja član 137. Zakona proširuje se definicija sredstava Fonda tako da uključuje i ostale prihode koji mogu proisteći iz različitih izvora. Takođe, definiše se da se naknada za upravljanje Fondom naplaćuje iz sredstava Fonda, kako se ne bi članovi Fonda dodatno opterećivali naplatom iste. Naime, pitanje naplate naknade za upravljanje Fondom nije jasno definisano Zakonom, pa se na ovaj način vrši potrebno preciziranje. Dodat je i novi stav kojim se uvodi mogućnost naplate vanrednog doprinosa ukoliko sredstva Fonda nisu dovoljna za isplatu osiguranih iznosa.

U članu 13. menja se član 138. Zakona i detaljnije se propisuje način korišćenja naknade za upravljanje Fondom koju naplaćuje organizator Fonda.

U članu 14. precizira se član 139. Zakona na način da se potraživanja klijenata odnose na sva novčana potraživanja klijenta prema članu Fonda u vezi sa navedenim investicionim uslugama, bez obzira na valutu u kojoj su iskazani.

Članom 15. precizira se član 141. Zakona na način da se utvrđuje da se osigurani iznos isplaćuje u dinarskoj protivvrednosti bez obzira na valutu u kojoj su novčana sredstva ili finansijski instrumenti klijenta izraženi. Izvršeno je usklađivanje rokova za podnošenje zahteva za isplatu potraživanja klijenata sa rokovima predviđenim odredbama Zakona o stečaju.

U članu 16. dopunjuje se član 142. Zakona, radi preciziranja.

U članu 17. briše se odredba stava 5. člana 154. Zakona o obavezi postojanja dva člana koja zastupaju investiciono društvo, kako se navedeno pitanje uređuje zakonom kojim se uređuju privredna društva.

U članu 18. izvršena je pravnotehnička korekcija člana 181. stav 1. Zakona, uzimajući u obzir postojeći način funkcionisanja kliringa i saldiranja u Republici.

U članu 19. briše se tačka 9) u članu 207. stav 1. Zakona s obzirom da se prava, obaveze i odgovornost zaposlenih u investicionom društvu utvrđuju ugovorom o radu, a na osnovu zakona kojim se uređuju radni odnosi.

U članu 20. dopunjuje se član 218. Zakona pojašnjenjem koje nadležnosti obavlja Upravni odbor organizatora tržišta u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

U članu 21. precizira se u članu 220. Zakona na koje opšte akte Centralnog registra Komisija daje saglasnost, a radi usaglašavanja sa odredbama Zakona koje se odnose na odobravanje akata ostalih subjekata nadzora Komisije.

Članom 22. briše se tačka 5) u članu 238. stav 2. Zakona s obzirom da se prava, obaveze i odgovornost zaposlenih Centralnog registra utvrđuju ugovorom o radu, a na osnovu zakona kojim se uređuju radni odnosi.

U članu 23. precizira se član 245. Zakona na način da se propisuje da Komisiju predstavlja i zastupa predsjednik.

U članu 24. vrši se preciziranje u članu 262. Zakona da Komisija vrši nadzor u delu poslova koje obavlja investiciono društvo, Centralni registar i organizator Fonda, u skladu sa ovim zakonom.

U članu 25. propisuje se da će Komisija za hartije od vrednosti i Centralni registar uskladiti svoja akta sa ovim zakonom u roku od deset dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članom 26. propisuje se stupanje na snagu i početak primene ovog zakona.

IV. ANALIZA EFEKATA ZAKONA

- Određenje problema koje Zakon treba da reši

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala (u daljem tekstu: Predlog zakona), nastao je kao rezultat analize realnog stanja na finansijskom tržištu, sagledavanja postojećih problema u njegovom brzem razvoju i funkcionisanju, kao i iskazanih potreba njegovih učesnika za određenim izmenama koje treba da doprinesu da se ova oblast uredi na primereniji način.

Zakon o tržištu kapitala stupio je na snagu 17. maja 2011. godine, a počeo da se primenjuje 17. novembra 2011. godine.

Prilikom izrade Zakona rađena je detaljna analiza efekata propisa. Naime, pre izrade Zakona detaljno su analizirani efekti važećeg zakona kojim se uređuju hartije od vrednosti i tržište finansijskih instrumenata, kao i efekti koji su se pojavljivali u praksi od početka primene navedenog zakona. U toku izrade teksta Zakona vršeno je usklađivanje sa direktivama EU koje regulišu oblast tržišta kapitala i to pre svega sa pet osnovnih direktiva iz ove oblasti u meri u kojoj je to moguće na postojećem stepenu razvoja domaćeg finansijskog tržišta. Takođe, korišćena su i analizirana uporedno pravna rešenja i iskustva zemalja u regionu i druga međunarodna iskustva, kao i iskustva stručnjaka u oblasti koju reguliše tržište kapitala.

Kako je 17. novembra 2011. godine počela primena Zakona o tržištu kapitala zainteresovane strane su se u proteklih par meseci upoznavale sa odredbama novog Zakona. Izmene i dopune Zakona nastale su kao posledica ukazivanja zainteresovanih strana na pojedine nejasnoće koje bi odredbe novog Zakona mogle da izazovu u praksi.

Predlogom zakona vrše se tehničke ispravke i pojašnjenja određenih instituta, kako bi se izbegla razna tumačenja koja se u praksi mogu pojaviti i uneti pravnu nesigurnost.

- Ciljevi koji se postižu njegovim donošenjem

Kao što je u uvodnom delu Analize efekata propisa navedeno problemi koje ovaj zakon treba da reši ogledaju se u potrebi otklanjanja nejasnoća i regulisanja otvorenih pitanja. Naime, Predlogom zakona vrše se tehničke ispravke i pojašnjenja određenih instituta, kako bi se izbegla razna tumačenja koja se u praksi mogu pojaviti i uneti pravnu nesigurnost.

- Koje su druge mogućnosti za rešavanje problema?

Prilikom izrade Predloga zakona predlagač nije bio u mogućnosti da razmatra druga rešenja jer su predložena rešenja predmet regulisanja zakona.

- Zašto je donošenje akta najbolje za rešavanje problema?

Predložene odredbe se odnose na materiju koja se reguliše zakonom, tako da je procenjeno da se na ovaj način vrši neophodno usklađivanje sa odgovarajućim stepenom razvoja domaćeg tržišta.

- Na koga će i kako najverovatnije uticati rešenja u Zakonu?

Predlog zakona će imati pozitivan uticaj na samo tržište kapitala i sve njegove učesnike, pre svega zbog uklanjanja niza nedoumica oko tumačenja određenih odredaba koje su predmet ovih izmena i dopuna Zakona.

-Koji su troškovi koje će primena zakona izazvati građanima i privredi posebno malim i srednjim preduzećima

Primena ovog akta neće izazvati ni građanima ni privredi izdvajanje dodatnih troškova.

- Da li donošenje Zakona stimuliše pojavu novih privrednih subjekata na tržištu i tržišnu konkurenciju?

Donošenje ovog zakona ne stimuliše neposredno pojavu novih privrednih subjekata, već posredno, boljim uređenjem finansijskog tržišta.

- Da li su zainteresovane strane imale priliku da iznesu svoje stavove o ovom zakonu?

Pri izradi Predloga zakona traženi su i uzeti u obzir predlozi i sugestije svih relevantnih subjekata, i to: nadležnih ministarstava, Komisije za hartije od vrednosti, Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti, Udruženja banaka Srbije, Privredne komore Beograda i drugih.

- Koje će mere tokom primene akta biti preduzete da bi se ostvarili razlozi donošenja akta?

Nisu predviđene dodatne mere za ostvarenje razloga donošenja akta.

V. PROCENA IZNOSA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije.

VI. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

U skladu sa članom 167. Poslovnika Narodne skupštine („Službeni glasnik RS”, br. 52/10 i 13/11) predlaže se da se ovaj zakon donese po hitnom postupku kako bi bilo moguće nesmetano organizovanje Fonda za zaštitu investitora, u skladu sa članom 302. Zakona u roku od devet meseci od dana stupanja na snagu Zakona, a koji dospeva 17. februara 2012. godine.